

Pàmpols i xemeneies

S'ha dit sovint que el Penedès és, sobretot, un patrimoni i un valor paisatgístic. Un mestissatge de mar i muntanya, hortes i cereals, boscos i asfalt i, per damunt de tot, vinya, molta vinya. Els ceps són la tarja de presentació prioritària que no ha d'excloure, però, les activitats diverses que s'han escampat per aquest territori. Un feinejar artesanal o industrial que ha conviscut amb el treball de la terra i que avui sobreviu en forma de vestigis o de realitat sota l'etiqueta de patrimoni industrial. Un llegat digne d'estudi i coneixement que pot fer que la creixent oferta enoturística es pugui complementar amb un turisme industrial que descobreix cellers i caves, però també molts altres elements dispersos pel territori o resguardats en museus com el Vinseum a Vilafranca o el Museu del Ferrocarril a Vilanova. El patrimoni industrial mostra un mosaic d'activitats que es fusionen amb criteris cronològics, sectorials o geogràfics. Una concentració condicionada per l'entorn i les afinitats sectorials, com en altres temps ho foren la indústria del calçat a Sitges, la ceràmica al Vendrell, el tèxtil a Vilanova, o la pell a Igualada. La tradició viticultora ens ha llegat un immens patrimoni de construccions de pedra seca en forma de marges, barraques, feixes i altres elements singulars que conviuen al medi natural amb altres elements no menys característics com els forns de calç o les sínies. Les conques dels rius Mediona, Riudebitlles o Anoia, ofereixen moltes restes de molins paperers, i com a record d'antigues economies de subsistència tenim molins fariners hidràulics al voltant de rius i rieres, molins de vent encimbellats a carenes i turons, o fins i tot un molí de mar. Prop d'algun curs fluvial encara podem localitzar les restes de pous de glaç com el de can Romeu dels Borrulls a Sant Sadurní o el de can Cucurella a Cubelles. Altres elements patrimonials es vinculen al sector de la construcció, com les bòbiles, teuleries, forns de vidre o cimenteres; o potser

restes d'activitats mineres com les de Pontons. Podem trobar endemismes curiosos com els canyissos a Puigdàlber o les guixeres de Vilobí i, si parlem de l'aigua, veurem pous o torres com la de la Bleda, fonts monumentals, rescloses, aqüeductes o el pantà de Foix. També identifiquem magatzems modernistes, mercats o escorxadors, i si ens fixem en les comunicacions, trobarem els elements de la xarxa ferroviària, el funicular de Gelida, torres de telègraf o fars marítims. Alguns espais han estat recuperats com equipaments o monuments: cellers, naus industrials, escorxadors o xemeneies. Una herència industrial que, més enllà de les vinyes, també conforma la nostra identitat col·lectiva. Avui, el Penedès disposa de diversos elements del patrimoni industrial que han estat reconeguts i formen part de la xarxa de turisme industrial. Elements que en alguns casos mereixen protecció, i que, en tot cas, sempre són dignes de coneixement i difusió perquè ajuden a entendre el nostre territori. Fixem-nos-hi bé, perquè també els podem convertir en factors d'oportunitat i potents elements de dinamització. Ara cal, senzillament, que els ceps ens deixin veure les xemeneies.

Albert Tubau

(Article publicat al llibre "El Penedès era possible", editat el 2015 per la Plataforma per una Vegueria Pròpia)